

Súd: Krajský súd Žilina
Spisová značka: 13Cob/24/2021
Identifikačné číslo súdneho spisu: 5319201109
Dátum vydania rozhodnutia: 26. 05. 2021
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Zuzana Štolcová
ECLI: ECLI:SK:KSZA:2021:5319201109.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Žiline ako súd odvolací v senáte zloženom z predsedníčky senátu Mgr. Zuzany Štolcovej a členov senátu JUDr. Márie Dubcovej a JUDr. Róberta Bebčáka, v spore žalobcu: INPROTECH, spol. s r.o., so sídlom Remeselnícka 21, 071 01 Michalovce, IČO: 31 671 217, zastúpeného právnym zástupcom JUDr. Mikulášom Pavlikom st., advokátom, so sídlom Š. F. XX, XXX XX H., proti žalovanému: TERNOTECH SK s. r. o., so sídlom M. R. Štefánika 2556/38, 022 01 Čadca, IČO: 48 004 821, zastúpenému právnym zástupcom JUDr. Marekom Belkom, LL.M., advokátom, so sídlom F. F. XXXX, XXX XX O., o určenie neplatnosti zmluvy o postúpení pohľadávky, o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Čadca č.k. 4Cb/5/2019-256 zo dňa 1. októbra 2020, takto

rozhodol:

Rozsudok Okresného súdu Čadca č.k. 4Cb/5/2019-256 zo dňa 1. októbra 2020 potvrdzuje.

Žalovaný má voči žalobcovi nárok na plnú náhradu trov odvolacieho konania.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom okresný súd výrokom I. žalobu zamietol a výrokom II. rozhodol, že žalobca je povinný nahradiť žalovanému trovy konania v rozsahu 100 %, vo výške, ktorá bude vyčíslená po právoplatnosti rozsudku vyššieho súdneho úradníka prvostupňového súdu, v lehote do 3 dní od právoplatnosti uznesenia vyššieho súdneho úradníka.

2. V odôvodnení svojho rozhodnutia poukázal na žalobu žalobcu, ktorou sa domáhal určenia neplatnosti právneho úkonu - zmluvy o postúpení pohľadávky, na tom skutkovom základe, že súčasťou zmluvy o dielo boli platobné podmienky. V bode 2.6 platobných podmienok sa zhotoviteľ zaviazal, že bez súhlasu objednávateľa nepostúpi pohľadávky vzniknuté zo zmluvy o dielo tretej osobe. Napriek tomu pohľadávky bez súhlasu žalobcu postúpil. V nadväznosti na § 39 Občianskeho zákonníka a § 525 ods. 2 Občianskeho zákonníka je preto zmluva o postúpení pohľadávok neplatným právnym úkonom (v tomto smere poukázal na judikatúru súdov R 46/2009, RC 27/2007, rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 2Obo/49/2008 zo dňa 14.5.2008, rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 1Cdo/76/2007 zo dňa 28.1.2009). Naliehavý právny záujem na určení podľa § 137 písm. c) CSP je daný. Pôvodný oprávnený postupca zanikol, a to zrušením bez likvidácie, bol vymazaný. Na pojednávaní naliehavosť právneho záujmu žalobcu doplnil tak, že zánikom postupcu zanikla aj jeho pohľadávka a tým by sa zmenilo postavenie žalobcu ako povinného subjektu, a to aj v exekučnom konaní, pretože exekučné konanie by bolo zastavené.

3. Žalovaný vo vyjadrení k žalobe č.l. 72 spisu žiadal žalobu zamietnuť. Zmluva o dielo zanikla odovzdaním a prevzatím diela a tým zanikli všetky práva a povinnosti vyplývajúce z tejto zmluvy (vrátane zmluvných povinností uvedených v prílohe OTTP zo dňa 27.3.2008). Zmluva o dielo zanikla plnením a neexistovala v čase postúpenia pohľadávky. Žalobca sa vyhýbal pravidelne plneniu - zaplateniu ceny

diela. Nasledovali súdne konania (Okresný súd Michalovce sp. zn. 1Co/19/2013 o určenie neúčinnosti kúpnej zmluvy, Okresný súd Michalovce sp. zn. 11C/89/2012). Právo žalobcu nie je ohrozené. Nie je ohrozené ani právne postavenie žalobcu, aby vyžadovalo preventívnu ochranu súdom. Nie je preto dôvod vysloviť neplatnosť zmluvy o postúpení pohľadávky. Žalobca nebol zmluvnou stranou zmluvy o postúpení pohľadávky a nemá naliehavý právny záujem na určení neplatnosti zmluvy o postúpení pohľadávky. V duplike na č.l. 138 spisu uviedol, že neexistuje naliehavý právny záujem na určení neplatnosti zmluvy o postúpení pohľadávky (uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 2Cdo/206/2010, OS Košice II 45C/80/2016).

4. Okresný súd uviedol, že vo veci rozhodol rozsudkom č. k. 4Cb/5/2019-176 zo dňa 8.10.2019 tak, že žalobu zamietol a zaviazal žalobcu nahradiť žalovanému trovy konania v rozsahu 100 % a v odseku 4. odôvodnenia uviedol dôvody tohto rozhodnutia.

5. V ďalšej časti odôvodnenia okresný súd poukázal na to, že Krajský súd v Žiline ako súd odvolací uznesením č. k. 13Cob/3/2020-240 zo dňa 9.7.2020 rozhodol tak, že zrušil rozsudok prvostupňového súdu č. k. 4Cb/5/2019-176 zo dňa 8.10.2019 a vyslovil záväzný právny názor podľa § 391 ods. 2 CSP.

6. Súd prvej inštancie uviedol, že bol povinný podľa záväzného právneho názoru odvolacieho súdu postupovať, rovnako strany konania i advokáti. Záväzný právny názor bol stranám konania i advokátom známy momentom doručenia uznesenia odvolacieho súdu, teda strane žalobcu dňa 22.7.2020 a strane žalovaného dňa 27.7.2020.

7. Keďže záväzný právny názor odvolacieho súdu bol jednoznačne a zrozumiteľne vysvetlený prvostupňovému súdu, potom podľa Čl. 11 ods. 3 CSP mal okresný súd právo sa domnievať, že musí byť zrozumiteľný i advokátom strán konania a taktiež z nijakého ustanovenia zákona nevyplýva, že je súd povinný vyzývať stranu konania, aby sa k tomuto právnomu názoru vyjadрила. Žalobca je pánom sporu a má právo disponovať so žalobou. Zo záväzného právneho názoru jednoznačne vyplývalo (body 21. - 26. odôvodnenia uznesenia odvolacieho súdu), že neplatnosťou napadnutá zmluva o postúpení pohľadávky podľa § 524 a nasl. Občianskeho zákonníka je dvojstranný právny úkon. Ak ide o určenie neplatnosti zmluvy o postúpení pohľadávky, predmet konania sa týka aj postupcu aj postupníka. Zmluva o postúpení pohľadávky v takomto prípade nemôže byť určená za neplatnú len voči jednému z jej účastníkov. V tomto konkrétnom prípade zmluva o postúpení pohľadávky, ktorá je predmetom sporu, je Zmluvou zo dňa 13.8.2015, nachádza sa na č.l. 37 spisu. Nositeľmi vecnej legitímácie sú zmluvné strany. Ako zmluvné strany sú v tejto zmluve o postúpení pohľadávky uvedené subjekty postupca TERNOTECH, s. r. o., Krásno nad Kysucou 1843 a postupník TERNOTECH SK, s. r. o., Krásno nad Kysucou 1843. Porovnaním zmluvných strán v zmluve o postúpení pohľadávky (č.l. 37 spisu) s okruhom strán konania v žalobe na č.l. 1 spisu súd dospel k záveru, že žaloba sa týka strán konania žalobcu INPROTECH, spol. s r. o., žalovaný TERNOTECH SK, s. r. o. (postupník), ale netýka sa postupcu TERNOTECH, s. r. o.. Tým nie je daný nerozlučný okruh strán konania v nadväznosti na § 77 a nasl. CSP.

8. Okresný súd uviedol, že pokiaľ by rozhodol o neplatnosti zmluvy o postúpení tak, ako žiadal žalobca, výrok právoplatného rozsudku by bol záväzný len pre tie strany, ktoré boli v konaní žalované. Nebol by záväzný pre tú stranu (právnych nástupcov tej strany), ktorá žalovaná nebola. V tomto konkrétnom prípade by rozsudok o určení neplatnosti zmluvy o postúpení pohľadávky nebol záväzný pre zmluvnú stranu - postupcu TERNOTECH, s. r. o., Krásno nad Kysucou 1843 (resp. jeho právnych nástupcov), pretože žalobca ich neoznačil za strany konania. Tento nedostatok neodstránil žalobca napriek záväznému právnomu názoru odvolacieho súdu. Išlo o prvý dôvod, pre ktorý okresný súd žalobu zamietol. Nešlo o procesnú vadu. Išlo o hmotnoprávnu otázku. V tomto smere žalobca neuniesol povinnosť tvrdenia a dôkaznú povinnosť. Súd žalobu zamietol.

9. Za ďalší dôvod, pre ktorý odvolací súd zrušil rozsudok prvostupňového súdu bolo, že okresný súd sa nezaoberal a nezahodnocoval prípustnosť podanej žaloby v zmysle platnej právnej úpravy CSP. V bode 21. odôvodnenia odvolací súd uviedol: „Bolo na žalobcovi, aby v záujme dosiahnutia úspechu upravil žalobu tak, aby zodpovedala požiadavkám stanoveným v § 137 písm. c), resp. písm. d) CSP. Žalobca však žalobu nezmenil a naďalej požadoval určenie neplatnosti zmluvy o postúpení pohľadávky uzatvorenej medzi žalovaným a TERNOTECH, s. r. o., IČO: 36 397 741.“

10. Okresný súd poukázal na to, že zrušujúce uznesenie Krajského súdu v Žiline so záväznými právnymi pokynmi a záväzným právnym názorom prevzal právny zástupca žalobcu dňa 22.7.2020 a právny zástupca žalovaného dňa 27.7.2020. Vzhľadom k tomu, že právny zástupca žalobcu v zmysle záväžného právneho názoru odvolacieho súdu nedoručil zmenu žaloby, resp. iné procesné podanie, okresný súd dňa 13.8.2020 na čl. 247 spisu vytýčil termín pojednávania na deň 1.10.2020. Právny zástupca žalobcu za čas od 22.7.2020 do 1.10.2020 (viac ako za 2 mesiace) nedoručil okresnému súdu zmenenú žalobu, resp. iný procesný návrh. Až na pojednávaní dňa 1.10.2020 (kde nebol prítomný žalovaný, len jeho právny zástupca) najskôr čítal a protokoloval do diktafónu, na výzvu súdu predložil písomnú zmenu žaloby: „Žalovaný nemá právo na zaplatenie pohľadávky voči žalobcovi vo výške 11.406,32 Eur s úrokom z omeškania vo výške 0,025 % denne zo sumy 22.713 Eur od 23.9.2008 do 23.11.2009, zo sumy 11.406,32 Eur od 24.11.2009 do zaplatenia na základe rozsudku Okresného súdu Michalovce zo dňa 20.9.2010, pod sp. zn. 22Cb/47/2009-34, ktorý nadobudol právoplatnosť dňa 16.5.2011 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Košiciach zo dňa 21.4.2011.“ Konštatoval, že ide o určenie práva podľa § 137 písm. c) CSP s preukázaním naliehavého právneho záujmu.

11. Okresný súd aplikoval ust. § 139, § 140 ods. 1 a 2, § 143 ods. 1 a 3 CSP. Porovnaním žaloby zo dňa 18.4.2019, v ktorej žiadal žalobca určiť, že Zmluva o postúpení pohľadávky zo dňa 13.8.2015 uzavretá medzi TERNOTECH, s. r. o., Krásno nad Kysucou 1843 ako postupcom a žalovaným TERNOTECH SK, s. r. o., Krásno nad Kysucou 1843 je neplatná a zmenenou žalobou predloženou až na pojednávaní dňa 1.10.2020 dospel okresný súd k záveru, že ide o iné právo podľa § 140 ods. 1 CSP, teda o zmenu žaloby (v prvom prípade je predmetom konania neplatnosť právneho úkonu, v druhom prípade negatívna žaloba na určenie, že žalovaný nemá právo na zaplatenie pohľadávky žalobcovi). Rozhodujúce skutkové tvrdenia v prvej žalobe boli tvorené od podania žaloby 18.4.2019 až do rozhodnutia okresného súdu 1.10.2020, teda na vytýčenom pojednávaní dňa 1.10.2020 bola vec podľa prvého žalobného návrhu pripravená na rozhodnutie, vzhľadom k tomu, že žalobca do termínu pojednávania neprodukoval žiadnu zmenu žaloby, žiaden procesný návrh, hoci k tomu mal vytvorené objektívne možnosti. Na pojednávaní dňa 1.10.2020 však nebolo možné rozhodnúť o zmenenej žalobe, pretože rozhodujúce skutkové tvrdenia k takémuto typu žaloby neboli tvorené a z už existujúceho skutkového tvrdenia nebolo možné rozhodnúť bez toho, aby súd pojednávanie dňa 1.10.2020 neodročil, nedoplnil skutkové tvrdenia, dôkazy, aby neumožnil neprítomnému žalovanému, aby sa poradil so svojim právnym zástupcom Z toho dôvodu okresný súd rozhodol podľa § 143 ods. 1 CSP tak, že zmenu žaloby nepripustil, pretože mal za to, že výsledky doterajšieho konania nemohli byť podkladom pre konanie a rozhodnutie o zmenenej žalobe dňa 1.10.2020.

12. Okresný súd poukázal na Čl. 5 CSP s tým, že žalobca mal objektívnu možnosť po doručení uznesenia Krajského súdu v Žiline vzniesť procesný návrh alebo doručiť zmenenú žalobu. Neučinil tak za dva mesiace do vytýčeného termínu pojednávania. Okresný súd nadobudol dojem, rovnako ako žalovaný, že žalobca nesleduje ani nadobudnutie právnej istoty a konečné rozhodnutie vo veci, ako aj, že žalobca sleduje len neustále odďaľovanie právnej istoty, právoplatného rozhodnutia a neustále odďaľovanie svojej právnej povinnosti plniť. Okresný súd uviedol, že zodpovedá za prietahy v konaní a je povinný zabezpečiť bezprietahovosť konania, a to aj proti vôli právneho zástupcu žalobcu, pretože je to jeho ústavná povinnosť (Čl. 17 CSP). Z toho dôvodu neodročil pojednávanie. Okresný súd mal za to, že žalobca mal možnosť podať samostatnú žalobu, keď nevyužil časový priestor od 18.4.2019 do 1.10.2020 na podanie riadnej žaloby.

13. Okresný súd uviedol, že zmenu žaloby nepripustil aj z toho dôvodu, že by odňal žalovanému právo vyjadriť sa v koncentračných lehotách podľa § 167 CSP. V tomto konkrétnom prípade možnosti vyjadriť sa stranám konania stanovené v koncentračných lehotách podľa § 167 CSP už boli realizované (č.l. 66 - vyjadrenie k žalobe, č.l. 108 - replika, č.l. 116 - duplika). Pokiaľ by bol okresný súd pripustil zmenu žaloby a rozhodol na pojednávaní dňa 1.10.2020 odňal by žalovanému právo na vyjadrenie stanovené v § 167 CSP, a pokiaľ by aj odročil pojednávanie, súd nemohol duplicitne opakovať povinnosti stanovené v § 167 CSP.

14. Taktiež zmenu žaloby okresný súd nepripustil aj z dôvodu, že ani táto zmenená žaloba nemá riadne náležitosti žaloby, ktoré vyžaduje ust. § 132 ods. 1, 2, 3 CSP, a teda by musel pristúpiť k odstraňovaniu väd, čím by išlo o ďalší dôvod podľa § 143 ods. 1 CSP. Okresný súd zmenu žaloby nepripustil a pokračoval v konaní o pôvodnej žalobe podľa § 140 ods. 3 CSP.

15. Druhý dôvod, pre ktorý okresný súd žalobu zamietol, bol ten, že nebol nerešpektovaný záväzný právny názor odvolacieho súdu (po nepripustení zmeny žaloby bola predmetom sporu pôvodná žaloba). Vychádzajúc zo záväzného právneho názoru odvolacieho súdu potom žaloba bola zamietnutá aj pre neunesenie povinnosti tvrdenia: „Bolo na žalobcovi, aby v záujme dosiahnutia úspechu upravil žalobu tak, aby zodpovedala požiadavkám stanoveným v § 137 písm. c), resp. písm. d) CSP. Žalobca však žalobu nezmenil a naďalej požadoval určenie neplatnosti zmluvy o postúpení pohľadávky uzatvorenej medzi žalovaným a TERNOTECH, s. r. o., IČO: 36 397 741.“

16. K trovám konania okresný súd uviedol, že úspešnou stranou konania je žalovaný, a to v rozsahu 100 %. V rozsahu 100 % mu okresný súd priznal právo na náhradu trov konania, a to v nadväznosti na § 255 ods. 1 CSP. Trovy konania budú vyčíslené po právoplatnosti rozsudku VSÚ prvostupňového súdu. Splatnosť nastane do 3 dní od právoplatnosti uznesenia VSÚ.

17. Proti tomuto rozsudku súdu v zákonnej lehote podal odvolanie žalobca prostredníctvom zástupcu z dôvodov podľa ust. § 365 ods. 1 písm. b), h) CSP. Žalobca poukázal na to, že v súlade s názorom odvolacieho súdu vyjadreným v odseku 20. a 21. odôvodnenia uznesenia navrhol zmenu návrhu zo dňa 01.10.2020 tak, aby súd určil, že žalovaný nemá právo na zaplatenie pohľadávky voči žalobcovi vo výške 11.406,32 Eur s príslušenstvom na základe rozsudku Okresného súdu Michalovce zo dňa 20.09.2010 pod sp. zn. 22Cb/47/2009, ktorý nadobudol právoplatnosť 16.05.2011. Zmenou návrhu žalobca uplatnil návrh na určenie podľa ust. § 137 písm. c) CSP, jedná sa o negatívnu určovaciu žalobu a vyhovujúci rozsudok vydaný na jej základe má deklaratórne účinky. Predpokladom takejto žaloby na určenie je preukázanie, že na jej určení je naliehavý právny záujem. Právne postavenie žalobcu je neisté, a preto žalobca uplatňuje právo na súdnu ochranu ohrozeného práva. Naliehavý právny záujem na určení je daný tým, že žalovaný doposiaľ nevymohol žiadnu čiastku z rozsudku a postavenie žalobcu je ohrozené, neisté, pretože má plniť na základe právnej skutočnosti (dohody o postúpení pohľadávky), ktorá je absolútne neplatným právnym úkonom. Pokiaľ okresný súd napriek výkladu § 137 CSP odvolacím súdom nepostupoval v súlade s týmto pokynom a nepripustil zmenu návrhu, je posúdenie skutkového stavu zmaťočné, nepreskúmateľné, pretože samotná zmluva o postúpení pohľadávky je právnou skutočnosťou a nie právom. Pokiaľ okresný súd v odseku 10. napadnutého rozsudku a v samostatnom uznesení uviedol dôvody nepripustenia zmeny žaloby žalobcom, tak je pravdou, že v danom prípade zmenou návrhu sa uplatňuje iné právo, určovacie právo, negatívna žaloba na určenie, že žalovaný nemá právo na zaplatenie pohľadávky žalobcu. Žalobca sa nestotožnil s názorom okresného súdu, že výsledky doterajšieho konania nemohli byť podkladom na konanie o zmenenej žalobe. Podľa žalobcu okresný súd postupoval formalisticky bez toho, aby vyhodnotil doterajšie konanie vo veci, výsledky dokazovania. Ak by pristupoval racionálne, dospel by k záveru, že Zmluva o postúpení pohľadávky zo dňa 13.8.2015 je otázkou predbežnou pre právne posúdenie zmeneného nároku. Okresný súd vyriešil, posúdil predbežnú otázku, keď vyslovil, že Zmluva o postúpení pohľadávky zo dňa 13.8.2015 je absolútne neplatným právnym úkonom s poukazom na § 39 a § 525 ods. 2 Občianskeho zákonníka, čo akceptoval aj odvolací súd. Pokiaľ Zmluva o postúpení pohľadávky zo dňa 13.8.2015 je absolútne neplatným právnym úkonom, žalovaný v tomto konaní ako postupník nikdy nemohol nadobudnúť pohľadávku zo zmluvy o dielo, ktorá je predmetom exekúcie. Pre toto konanie nie je rozhodujúce, či sa žalobca vyhýba plneniu podľa pôvodného rozsudku, kto zaviniel, resp. nezaviniel neplatnosť právneho úkonu, rozhodujúce je to, že žalovaný nie je vlastníkom pohľadávky z citovaného rozsudku, keď túto pohľadávku nadobudol na základe absolútne neplatného právneho úkonu. Za daného právneho stavu nebolo nutné vykonávať ďalšie dokazovanie vo veci zmeneného návrhu, a pokiaľ by okresný súd pripustil zmenu návrhu na pojednávaní dňa 01.10.2020, mohol o veci aj rozhodnúť, resp. odročiť pojednávanie na krátku lehotu, na ktorom by rozhodol vo veci samej. Ak okresný súd apeloval na Čl. 5 CSP, tak podľa žalobcu išlo o zjavné nepochopenie tohto článku, pretože z druhej vety tohto článku vyplýva, že súd môže sankcionovať procesné úkony priečiace sa zákazu zneužitia procesných práv len v rozsahu ustanovenom v CSP. Nie je možné vyvodzovať procesné sankcie v iných prípadoch, ako to urobil okresný súd. Pokiaľ okresný súd zmenu žaloby nepripustil z tohto dôvodu, že by odňal žalovanému právo vyjadriť sa v koncentračných lehotách podľa § 167 CSP a uviedol, že nemá právo ani povinnosť opakovať úkony podľa § 167 CSP, keďže tieto už boli realizované, tak tieto názory nezodpovedajú platnej úprave CSP. Žalobca poukázal na ust. § 139 CSP, z ktorého je zrejmé, že žalobca môže meniť žalobu do momentu vyhlásenia rozsudku vo veci samej, resp. do vyhlásenia uznesenia, ktorým sa končí dokazovanie. V danom prípade žalobca túto zmenu žaloby urobil včas. Zmena žaloby je dispozičný procesný úkon a nie prostriedok procesného útoku alebo obrany podľa § 149 CSP. Ustanovenia o koncentrácii konania sa na dispozičné úkony strán, ktorým je aj zmena žaloby, neaplikujú. Tvrdenia

okresného súdu preto neboli správne. Pokiaľ okresný súd nepripustil zmenu žaloby z dôvodu, že táto nemala riadne náležitosti žaloby vyžadované § 132 ods. 1 CSP a musel by pristupovať k odstráneniu väd žaloby, tak žalobcovi nie je zrejmé, aké vady zmeneného návrhu boli okresným súdom vytýkané, keďže v rozhodnutí nie je zmienka o vade, na základe ktorej by nebolo možné pripustiť zmenu návrhu. Ak okresný súd za ďalší dôvod zamietnutia žaloby považoval to, že žalobca nerešpektoval názor odvolacieho súdu čo sa týka úpravy návrhu, tak žalobca práve podaním zo dňa 01.10.2020 navrhoval zmenu žaloby v zmysle pokynu odvolacieho súdu. Žalobca ďalej namietal, že uznesenie o neprípustnosti zmeny návrhu ako i napadnutý rozsudok nespĺňa náležitosti ust. § 220 ods. 2 CSP. Ďalej zvýraznil, že súd pri prejednaní veci a pri rozhodovaní musí nielen rešpektovať právo, ale aj výklad a aplikácia práva musia smerovať k spravodlivému výsledku. Podľa žalobcu okresný súd mu nesprávnym procesným postupom znemožnil, aby uskutočňoval jemu patriace procesné práva, čím došlo k porušeniu jeho práva na spravodlivý proces a je tak daný odvolací dôvod podľa § 365 ods. 1 písm. b) CSP.

18. Postupom okresného súdu, a to podaním zo dňa 14.12.2020 bolo odvolanie žalobcu doručené žalovanému prostredníctvom zástupcu s možnosťou sa k nemu v lehote 10 dní písomne vyjadriť, ktorú možnosť v lehote určenej okresným súdom a ani k momentu rozhodovania odvolacieho súdu žalovaný nevyužil.

19. Krajský súd v Žiline ako súd odvolací (§ 34 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok „ďalej len CSP“) prejednal vec v medziach odvolacích dôvodov žalobcu podľa ust. § 379, § 380 ods. 1 CSP bez nariadenia pojednávania a za rešpektovania ust. § 219 ods. 1, 3 CSP verejným vyhlásením rozsudku bol rozsudok okresného súdu potvrdený ako vo výroku vecne správne rozhodnutie podľa ust. § 387 ods. 1 CSP. Rozhodnutie bolo prijaté hlasovaním v pomere hlasov 3:0.

20. K procesnému postupu krajského súdu, ktorý prejednal odvolanie žalobcu bez nariadenia ústneho pojednávania sa poukazuje na uznesenie Krajského súdu v Žiline č.k. 13Cob/24/2021-278 zo dňa 11.05.2021 s tým, že podľa ust. § 219 ods. 1, 3 CSP bolo miesto a čas verejného vyhlásenia rozsudku oznámené na úradnej tabuli krajského súdu a na webovej stránke tohto súdu v lehote najmenej 5 dní pred jeho vyhlásením, v zmysle uvedeného uznesenia krajského súdu dňa 18.05.2021, na základe čoho boli splnené podmienky k verejnému vyhláseniu rozsudku Krajským súdom v Žiline, v spojení s ust. § 378 ods. 1 CSP.

21. Vzhľadom na podstatnú námietku žalobcu v podanom odvolaní sa odvolací súd zameril na posúdenie, či okresný súd svojim procesným postupom neznemožnil žalobcovi ako strane sporu, aby uskutočňovala jemu patriace procesné práve v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý súdny proces. Podľa § 365 ods. 1 písm. b) CSP o vadu konania ide vtedy, ak súd postupoval v konaní v rozpore so zákonom, prípadne s ďalšími všeobecne záväznými právnymi predpismi a svojím postupom odňal strane sporu jej procesné práva, ktoré mu priznáva právny poriadok.

22. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky (I. ÚS 26/94), v ktorom sa uplatnia všetky zásady súdneho rozhodovania v súlade so zákonmi a pri aplikácii ústavných princípov. Pod porušením práva na spravodlivý proces (vo všeobecnosti) treba rozumieť taký postup súdu, ktorým sa účastníkom konania znemožní realizácia tých procesných práv, ktoré im práva úprava priznáva za účelom zabezpečenia spravodlivej ochrany ich práv a právom chránených záujmov.

23. Z obsahu spisu vyplývalo, že žalobca sa žalobou doručenou súdu prvej inštancie dňa 18.04.2019 domáhal určenia, že Zmluva o postúpení pohľadávky zo dňa 13.08.2015, uzavretá medzi TERNOTECH spol. s r.o., Krásno nad Kysucou 1843, IČO: 36 397 741 ako postupcom a žalovaným TERNOTECH SK s. r. o., so sídlom Krásno nad Kysucou 1843, IČO: 48 004 821, je neplatná.

24. O žalobe žalobcu okresný súd rozhodol rozsudkom č.k. 4Cb/5/2019-176 zo dňa 8. októbra 2019 tak, že výrokom I. žalobu zamietol a výrokom II. uložil žalobcovi povinnosť nahradiť žalovanému trovy konania v rozsahu 100%, vo výške, ktorá bude vyčíslená po právoplatnosti rozsudku vyšším súdnym úradníkom prvoinštančného súdu.

25. Na odvolanie žalobcu Krajský súd v Žiline uznesením č.k. 13Cob/3/2020-240 zo dňa 09.07.2020 rozsudok okresného súdu č.k. 4Cb/5/2019-176 zo dňa 8. októbra 2019 zrušil a vrátil vec súdu prvej inštancie na ďalšie konanie. V odôvodnení odvolací súd poukázal na ust. § 137 písm. c), d) CSP a vytkol okresnému súdu, že sa nezaoberal a nezhodnocoval prípustnosť podanej žaloby v zmysle platnej právnej úpravy. Zároveň vyjadril, že bolo na žalobcovi, aby v záujme dosiahnutia úspechu upravil žalobu tak, aby zodpovedala požiadavkám stanoveným v § 137 písm. c), resp. písm. d) CSP. Súčasne poukázal na to, že okresný súd pri takto podanej žalobe nezhodnocoval ani procesnú podmienku vecnej legitímácie.

26. Po rozhodnutí odvolacieho súdu a jeho doručení stranám sporu, okresný súd postupoval tým spôsobom, že dňa 13.08.2020 nariadil pojednávanie na deň 01.10.2020, ktoré predvolanie doručoval stranám sporu spolu so všeobecným poučením. Podľa obsahu Zápisnice o pojednávaní zo dňa 01.10.2020 (č.l. 250 a nasl. spisu) žalobca vzhľadom na odôvodnenie uznesenia Krajského súdu v Žiline v odseku 21. v zmysle § 140 ods. 1 CSP navrhol pripustenie zmeny návrhu žaloby, ktorou sa domáhal určenia, že žalovaný nemá právo na zaplatenie pohľadávky voči žalobcovi vo výške 11.406,32 Eur s úrokom z omeškania vo výške 0,025% denne zo sumy 22.713 Eur od 23.09.2008 do 23.11.2009, zo sumy 11.406,32 Eur od 24.11.2009 do zaplatenia na základe rozsudku Okresného súdu Michalovce zo dňa 20.9.2010, pod sp. zn. 22Cb/47/2009-34, ktorý nadobudol právoplatnosť dňa 16.05.2011 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Košiciach zo dňa 21.04.2011. Tvrdil, že vzhľadom na konštatáciu odvolacieho súdu upravil žalobu tak, aby zodpovedala požiadavkám v ust. § 137 písm. c) CSP s preukázaním naliehavého právneho záujmu. Zároveň poukázal na skutkové a právne vyhodnotenie sporu okresným súdom v odseku 5. rozsudku tohto súdu.

27. Okresný súd uznesením č.k. 4Cb/5/2019-261 zo dňa 1. októbra 2020 rozhodol tak, že zmenu žaloby na základe procesného návrhu žalobcu, predloženého na pojednávaní dňa 1.10.2020, aby súd určil, že žalovaný nemá právo na zaplatenie pohľadávky voči žalobcovi vo výške 11.406,32 Eur s úrokom z omeškania vo výške 0,025 % denne zo sumy 22.713 Eur od 23.9.2008 do 23.11.2009, zo sumy 11.406,32 Eur od 24.11.2009 do zaplatenia na základe rozsudku Okresného súdu Michalovce zo dňa 20.9.2010, pod sp. zn. 22Cb/47/2009-34, ktorý nadobudol právoplatnosť dňa 16.5.2011 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Košiciach zo dňa 21.4.2011, nepripustil. V dôvodoch svojho rozhodnutia uviedol, že porovnaním pôvodnej žaloby a návrhu zmenenej žaloby dospel k záveru, že ide o iné právo, pričom skutkové tvrdenia v prvej žalobe boli tvorené od podania žaloby 18.4.2019 až do rozhodnutia súdu 1.10.2020. Žalobca napriek doručenému uzneseniu krajského súdu v dostatočnom časovom odstupe do nariadeného pojednávania, do tohto určeného termínu neprodukoval žiadnu zmenu žaloby, žiaden procesný návrh, hoci k tomu mal vytvorené objektívne možnosti. Podľa okresného súdu až na pojednávaní dňa 1.10.2020 žalobca predložil návrh na zmenu žaloby, na ktorom pojednávaní nebolo možné o zmenenej žalobe rozhodnúť, pretože rozhodujúce skutkové tvrdenia k takémuto typu žaloby neboli tvorené a z existujúcich skutkových tvrdení nebolo možné rozhodnúť bez toho, aby pojednávanie konané dňa 1.10.2020 nebolo odročené, neboli doplnené skutkové tvrdenia a dôkazy. Okresný súd zhodnotil, že výsledky doterajšieho konania nemohli byť podkladom pre konanie a rozhodnutie o zmenenej žalobe dňa 1.10.2020. Zároveň okresný súd poukázal na Čl. 5 a Čl. 17 CSP s tým, že je povinný zabezpečiť bezprietahovosť konania, pričom pokiaľ by pripustil zmenu žaloby a rozhodol na pojednávaní dňa 1.10.2020, odňal by žalovanému právo na vyjadrenie stanovené v § 167 CSP, a pokiaľ by aj odročil pojednávanie, nemohol duplicitne opakovať povinnosti stanovené v § 167 CSP. Okresný súd nepripustil zmenu žaloby aj z dôvodu, že ani táto zmenená žaloba nemá riadne náležitosti žaloby, ktoré vyžaduje ust. § 132 ods. 1, 2, 3 CSP. Okresný súd zvýraznil aj to, že žalobca mal možnosť podať samostatnú žalobu, keď nevyužil časový priestor od 18.4.2019 do 1.10.2020 na podanie riadnej žaloby.

28. Podľa ust. § 139 CSP žalobca môže počas konania so súhlasom súdu meniť žalobu.

29. Podľa § 143 ods. 1 CSP súd nepripustí zmenu žaloby, ak by výsledky doterajšieho konania nemohli byť podkladom na konanie o zmenenej žalobe.

30. V súvislosti s odvolacím dôvodom nesprávneho postupu okresného súdu, ktorý samostatným uznesením nepripustil zmenu žaloby žalobcu, krajský súd vo všeobecnosti uvádza, že zmena žaloby je prejavom (jednou z foriem) dispozičnej zásady, ktorá je typická pre sporové konanie a umožňuje strane sporu vystupujúcej na strane žalobcu (na strane žalovaného len v prípade zmeny vzájomnej žaloby), aby modifikovala svoj žalobný návrh, ktorý však nie je prostriedkom procesného útoku alebo obrany

(§ 149 CSP). Možnosť meniť žalobu však nie je absolútna a zákon ju obmedzuje najmä z dôvodov hospodárnosti. Žalobu možno zmeniť počas konania, avšak zmena žaloby prichádza do úvahy len v rámci konania v prvej inštancii, pretože žalobu nemožno v odvolacom konaní meniť (§ 371 CSP). Žalobca teda môže žalobu meniť do momentu vyhlásenia rozsudku vo veci samej (§ 219 CSP) alebo do momentu jeho vydania (kontumačný rozsudok, platobný rozkaz a pod.) okresným súdom, ak sa rozsudok nevyhlasuje verejne. Ak sa konanie v prvej inštancii končí vydaním uznesenia (zastavenie konania, odmietnutie žaloby), použije sa ustanovenie § 235 CSP. Zmena žaloby ako dispozičný procesný úkon strany môže mať formu podania (§ 123 CSP a nasl.) alebo môže byť urobená ako prednes strany na pojednávaní (§ 181 CSP). Podľa § 140 CSP, zmena žaloby je návrh, ktorým sa rozširuje uplatnené právo alebo sa uplatňuje iné právo a taktiež je to i podstatná zmena alebo doplnenie rozhodujúcich skutočností tvrdených v žalobe. Za zmenu žaloby sa však nepovažuje úkon žalobcu, ktorým mení uplatnený nárok, ak určitý spôsob usporiadania vzťahu medzi stranami vyplýva z osobitného predpisu.

31. Podľa § 142 CSP, o prípustnosti zmeny žaloby súd rozhoduje uznesením (§ 234 ods. 1) voči ktorému nie je prípustné odvolanie (§ 357 a contrario), a to spravidla na pojednávaní, na ktorom bola zmena navrhnutá, alebo na pojednávaní, ktoré nasleduje bezprostredne po tom, ako bola zmena žaloby uplatnená podaním mimo pojednávania. Uznesenie, ktorým súd pripustil zmenu žaloby, doručuje súd subjektom, ak neboli prítomné na pojednávaní, na ktorom nastala zmena, do vlastných rúk.

32. V súvislosti s rozhodnutím okresného súdu o nepripustení zmeny žaloby považuje odvolací súd za potrebné zdôrazniť, že ust. § 142 ods. 1 CSP dáva možnosť zmeniť žalobu (len) so súhlasom súdu. To, či dôsledky určitého procesného postupu alebo úkonu sú v súlade s touto zásadou, posudzuje súd. Súd zmenu žaloby nepripustí (tiež) vtedy, ak by výsledky doterajšieho konania nemohli byť podkladom pre konanie o zmenenej žalobe (§ 143 ods. 1 CSP). Úvaha, či výsledky konania, ku ktorým sa dospelo pred žalobcom požadovanou zmenou žaloby, (ne)môžu byť podkladom pre konanie o zmenenej žalobe, súvisí s predbežným hodnotením dôkazov a výsledkom vnútorného presvedčenia sudcu a jeho myšlienkového postupu; preto táto úvaha patrí len súdu rozhodujúcemu o návrhu na pripustenie zmeny žaloby. Ani odvolací súd, posudzujúci dôvodnosť odvolania z hľadiska § 365 ods. 1 písm. b) CSP nemôže prehodnocovať správnosť tejto úvahy (primerane rozhodnutie NS SR sp. zn. 3 Cdo 234/2009, sp. zn. 2Cdo 161/2011). Vzhľadom k tomu, že odvolací dôvod žalobcu podľa ust. § 365 ods. 1 písm. b) CSP sa týkal rozhodnutia o nepripustení zmeny žaloby, odvolací súd z vyššie uvedeného nemohol prehodnocovať správnosť týchto záverov. Je zrejmé, že v prípade nepripustenia zmeny žaloby, môže žalobca uplatniť svoj nárok v novom konaní.

33. Za situácie právoplatného uznesenia o nepripustení zmeny žaloby potom okresný súd postupoval správne, ak konal o pôvodnej žalobe žalobcu a túto zhodnocoval podľa východísk vyjadrených krajským súdom v zrušujúcom uznesení sp. zn. 13Cob/3/2020 zo dňa 09.07.2020, ktorými bol viazaný.

34. Okresný súd za viazanosti záverom vysloveným odvolacím súdom v zrušujúcom uznesení sp. zn. 13Cob/3/2020 zo dňa 09.07.2020 správne vyjadril základný dôvod pre zamietnutie žaloby žalobcu, a to, že žaloba žalobcu, ktorou sa domáhal určenia neplatnosti právneho úkonu - zmluvy o postúpení pohľadávok, nie je v zmysle platnej právnej úpravy § 137 CSP prípustná. Zvýrazňuje odvolací súd, že žalobca ako dominus litis sa domáhal podanou žalobou ochrany svojho tvrdeného porušeného práva. Žalobca na ochranu tohto ním tvrdeného porušeného práva zvolil typ žaloby, ktorou sa domáhal určenia neplatnosti zmluvy o postúpení pohľadávky. V zmysle § 216 ods. 1 CSP súd je viazaný žalobným návrhom žalobcu. Ust. 137 CSP vymedzuje obsah žaloby, kde žalobou možno požadovať, aby sa rozhodlo najmä o a) splnení povinnosti, b) nároku na usporiadanie práv a povinností strán, ak určitý spôsob usporiadania vzťahu medzi stranami vyplýva z osobitného predpisu, c) určení, či tu právo je alebo nie je, ak je na tom naliehavý právny záujem; naliehavý právny záujem nie je potrebné preukazovať, ak vyplýva z osobitného predpisu, alebo d) určení právnej skutočnosti, ak to vyplýva z osobitného predpisu. Význam ust. 137 CSP nie je len deskriptívny (že vymenúva niektoré druhy žalôb), ale predovšetkým normatívny. Jeho normatívny význam spočíva v tom, že vymedzuje podmienky prípustnosti pre niektoré druhy žalôb. Pokiaľ sa žalobca podanou žalobou domáhal určenia neplatnosti zmluvy o postúpení pohľadávky, ide o typickú žalobu na určenie právnej skutočnosti. Normatívnou podmienkou prípustnosti žaloby na určenie právnej skutočnosti však je v zmysle § 137 písm. d) CSP to, že prípustnosť musí vyplývať z osobitného predpisu, najmä z hmotného práva; inak je takáto žaloba neprípustná.

35. Pokiaľ okresný súd pri svojom rozhodovaní, za viazanosti pokynom odvolacieho súdu, dospel k záveru, že žaloba o určenie neplatnosti právneho úkonu nie je prípustná, ide o záver správny, pretože zo žiadneho osobitného predpisu nevyplýva prípustnosť konkrétneho určenia právnej skutočnosti, v tomto prípade neplatnosti zmluvy o postúpení pohľadávky. Nakoľko súd je viazaný žalobou, nemohol okresný súd modifikovať obsah žaloby a ani jej petit, bol povinný zaoberať sa takou žalobou (jej obsahom a petitom), akú určil žalobca ako pán sporu (dominus litis), k čomu zo strany okresného súdu aj došlo. Je potrebné konštatovať, že týmto postupom okresného súdu tak nedošlo k porušeniu práva žalobcu na spravodlivý proces.

36. Aj druhý dôvod pre zamietnutie žaloby okresným súdom, a to, že v danom prípade nebola dodržaná procesná podmienka vecnej legitímácie pri tomto type žaloby, tzv. stav vyplývajúci z hmotného práva (okruh strán), bol zhodnotený odvolacím súdom ako relevantný. Predsa ak sa žalobca domáhal určenia neplatnosti dvojstranného právneho úkonu, nemohla byť neplatnosť určená len voči jednej strane tohto úkonu.

37. Pokiaľ okresný súd žalobu o určenie neplatnosti právneho úkonu z vyššie uvedených záverov zamietol, jeho rozhodnutie bolo vo výroku vecne správne a krajským súdom potvrdené podľa ust. § 387 ods. 1 CSP.

38. O nároku na náhradu trov odvolacieho konania bolo rozhodnuté za aplikácie ust. § 396 ods. 1 CSP v spojení s ust. § 255 ods. 1 a § 262 ods. 1 CSP. V odvolacom konaní bol v celom rozsahu úspešný žalovaný, ktorému tak bola voči žalobcovi krajským súdom priznaná plná náhrada trov odvolacieho konania. O výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie samostatným uznesením po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí (§ 262 ods. 2 CSP).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa.

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy.

Podľa ust. § 428 CSP v dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh).

Podľa ust. § 429 ods. 1 CSP dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom.

Podľa ust. § 429 ods. 2 CSP povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa.

Podľa ust. § 430 CSP rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania.

Podľa ust. § 420 CSP dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,

- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

Podľa ust. § 431 CSP dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení. Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada.

Podľa ust. § 421 CSP dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

Podľa ust. § 432 CSP dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci. Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia.

Podľa ust. § 433 CSP dovolací dôvod nemožno vymedziť tak, že dovolateľ poukáže na svoje podania pred súdom prvej inštancie alebo pred odvolacím súdom.

Podľa ust. § 434 CSP dovolacie dôvody možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie dovolania.

Podľa ust. § 435 CSP v dovolaní nemožno uplatňovať nové prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany okrem skutočností a dôkazov na preukázanie prípustnosti a včasnosti podaného dovolania.